

İHSAN: İBADETLERİN ÖZENLE YAPILMASI

İslâm'a göre insanoğlunun sevap kazanma yolu sadece ibadetler değildir veyahut ibadetler sadece bizim sandığımız gibi namaz, oruç, hac ve zekât değildir. İnsanın hayatta yaptığı her iş, her davranış, her jest, her karşılaştığı olay karşısında takındığı tavır ona sevap kazandırabilir, yahut iyi yapmazsa insan oradan günaha girebilir. İkisi de mümkün!

Allah'ın bize günde beş vakit namaz emretmesi dolayısıyla beş vakit namazımızı kılıyoruz. Ramazan'da oruç tutun diye emrettiği için Ramazan'da oruç tutuyoruz. Ömürde bir defa hiç olmazsa Hac'ca gidin diye emrettiği için, zengin ve sıhhatli olanlar Hac'ca gitsin diye buyurduğu için bu durumda olanlar Hac'ca gidiyor. Zengin olanlar malının bir miktarını fakir kardeşlerine versin dediği için, kırkta birini yani bu %2,5 eder. Kazancımızı en aşağı %2,5'ğini fakirlere götürüp veriyoruz. Ama ibadetler sadece bunlar değildir. Bunlar dikkat edilirse aralıklı ibadetlerdir. Mesela, Hac bazı insanlara ömründe bir defa nasip olan bir ibadettir. Mesela, oruç senede

bir defa Ramazan gelecek de o zaman oluyor. Zekât da farz olanı senede bir defadır. Namaz da günde beş defadır ama bir sabahtır, bir öğlendir, bir ikindedir, bir akşamdır, bir yatsıdır. Bunların arası var, günlük yaşantımız namaz boşlukları arasında devam ediyor. Ömür boyu yaptığımız bir sürü faaliyetimiz, bir sürü işimiz var. Mesela ticaret var; mesela ziyaretlerimiz, beşerî münasebetlerimiz, akrabalarımızla durumlarımız, boş vakitleri değerlendirilmemiz var...

İşte bütün bu yaşamamız esnasında yaptığımız işlerin hepsine dikkat etmemiz gerekiyor. Yaptığımız işin mükemmel olmasına, yaptığımız işin Kur'an'a, hadîs-i şerîfe, Allah'ın rızasına uygun olmasına dikkat etmemiz gerekiyor, bu bir. Yani şu işi yapıyorum, İslâm'da bu doğru mudur yanlış mıdır; ahlâkî midir gayrî ahlâkî midir; sevap mıdır, günah mıdır ona dikkat etmemiz; sevapsa yaptığımız işi güzel yapmamız gerekiyor.

Diyelim ki namaz; namazı güzel kılmamız gerekiyor. Kur'ân-ı Kerîm'de namaz kılmak ilginç bir şekilde geçer Mesela, Allah Kur'ân-ı Kerîm'de *sallü's-salâte*. "Namaz

kılın.” demiyor, “Namazı dosdođru kılın.” diyor. Namazı ikame edin, dođrultun, yani namaz eđri olmasın, eđri bűđrű olmasın, dűmdűz olsun, műkemmek olsun, diye buyuruyor. Bu ۆnemli bir husustur!

Hatta Peygamber Efendimiz bir keresinde uzaktan birisinin hızlı namaz kıldığını gۆrdű. [Adam hızlı bir Őekilde] Allahuekber [dedi], çok çabuk bir zamanda [yine] Allahuekber [deyip rukű, kıyam, secde ve diğer Őeyleri hızlıca yaparak namazı] hızlı bir Őekilde kıldığını gۆrdű. Ona dedi ki;

“Sen namazını yeniden kıl űnkű senin namazın olmadı, sen namazı kılmamıŐ gibi oldun.”

Halbuki namazı kılmıŐtı. Bir daha kıldı, yine hızlı kıldı. Peygamber Efendimiz [yine] dedi ki;

“Sen namazı kılmamıŐ oldun, bir daha kıl.”

Yine kıldı, hızlı kılmağa alıŐmıŐ yine ۆyle [hızlı] kıldı. O zaman Efendimiz bu zătı karŐısına aldı, dedi ki;

“Bak, namaza durduğun zaman, Allahu-ekber dediğin zaman sakın sakın ol. Allah’ın huzurundasın, ciddi bir merasim cereyan etmeye başladı.”

a. İbadetlerin Estetik Yönü

Hani *lâ teşbih ve lâ temsil*, çok resmi, çok önemli bir yere gittiği, protokole ait bir işlem olduğu zaman, nasıl protokole dâhil kişiler attıkları adıma dikkat ediyorlar, hatta daire çizilmiş yere geliyor, orada duruyor filan. Her şey önceden tasarlanmış oluyor.

“Okuduklarını sakın sakın oku; rükûya vardığın zaman sakın sakın tesbih çek; kalktığın zaman vücudun şöyle huzura ersin, gerilimli olmasın, itminân bulsun, her şeyini böyle yap.” diye tavsiyed buyurdu. Bu namazın güzel kılınmasıdır.

Bunun gibi orucun güzel tutulması vardır. Mesela insan oruç tutar da, sinirle, kavgayla, gürültüyle vaktini geçirirse orucun sevabı kaçıyor. Mesela insan Cuma Namaz’ına gider de, imam hutbedeyken konuşursa, sevabının kaçtığını bildiriyor; konuşmayacak hatta konuşana “sus” bile demeyecek diye [hadîs-i şerîfte] bildiriliyor

Demek ki her şeyin mükemmel olmasına dikkat edeceğiz. Bunun gibi kulluğumuzun da, yani biz Allah'a kulluk ediyoruz, biz Allah'ın kuluyuz, müslüman olduk, Müslümanlığımızı da kulluğumuzu da güzel yapmaya çalışmamız lazım. Onun için ben arkadaşlarıma diyorum ki;

“Bakın, yaptığınız bir şeyin bir de güzellik tarafı var, işin estetik boyutu var.” Yani yaptığın bir işi yaptın, mesela herkes bir aş yapıyor, herkes bir yemek yapıyor ama yemeğin güzel olması için de çok lüks lokantalarda çok özen gösteriyorlar. Onun yemeğini yediğiniz zaman hayran kalıyorsunuz, lezzetine bayılıyorsunuz; ustası çok büyük paralar alıyor, çünkü o güzel yemek yapmayı biliyormuş, ustalıklarını biliyormuş, pişirmesini biliyormuş, yani bu mükemmellik, mükemmellik dediğimiz şey.

Demek ki yaptığımız her işte işin güzel olmasına dikkat etmeliyiz. Mesela mobilyadan mobilyaya dünya kadar fark oluyor, kıyafetten kıyafete dünya kadar fark oluyor, deriden deriye fark oluyor, ayakkabıdan ayakkabıya fark oluyor; derisi güzelse çok pahalı

oluyor, ötekisi basit malzemeyle yapılmışsa çok ucuz oluyor. Kimse ona ucuz olduğu halde yanaşmıyor, almak istemiyor. Onun için biz müslümanlar olarak yaptığımız her şeyi güzel yapmaya çalışacağız.

Hatta Peygamber Efendimiz mesela; “Benim yanıma dişleriniz sapsarı, ağzınız çirkin kokar vaziyette gelmeyin.” buyurmuş. Yani 1400 yıl önce diş fırçasının, diş macununun vesairenin olmadığı bir zamanda müslümanların dişlerinin temizliği meşhurdu. Pırıl pırıl dişleri vardı, ıslıl ıslıl dişlerinden ışık saçılıyordu. Mesela Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz, ter kokularının olmaması için koltuk altlarının temizlenmesini, kıllarının giderilmesini, kasık arasının temizlenmesini, tırnakların altına pislikler birikmesin diye kesilmesini, saçın sakalın düzene konmasını, taranmasını tavsiye ederdi. Güzel koku kullanırdı, güzel koku kullanmayı tavsiye buyururdu.

Bütün bunlar bize yaptığımız işte bir de güzellik tarafı olması lazım [olduğunu] gösteriyor. İş sadece yapmış olmak değil de güzel yapmak! Karnım doysun, ver biraz ekmek,

üstüne ek biraz tuz, hart hurt hart hurt...
öyle yapmıyoruz ki! Pizzacı kardeşlerimiz
pizzayı çok mükemmel yapmaya çalışıyorlar,
çeşitlerini ortaya koyuyor. Giyimciler en gü-
zel şekli bulmaya çalışıyor, modacılar harıl
harıl her yıl çalışıyor.

Güzel yapmağa çalışacağız. Bu, bütün iş-
lerimizde böyle olacak, bütün işlerimizde!
Mesela ben hocayım; ben dini anlatımımı size
güzel yapmalıyım, tane tane konuşmalıyım,
konuşmamı karşı taraf anlamalı. Sen babasın;
evlâdına karşı babalığı güzel yapmalısın, ev-
ladın senden şikâyetçi olmamalı. Şikâyetçi
olacak, bir zaman gelecek Allah'ın huzurunda
evlat babadan şikâyetçi olacak... Eğer babası
kusurluysa şikâyetçi olacak, hadîslerden ve
âyetlerden bunu biliyoruz. O halde babalığını
güzel yapacaksın! Evliysen; kocalığını güzel
yapacaksın! Hanım ise şu anda beni dinleyen,
evde hanımlığını güzel yapacak, o da kocasını
mutlu etmenin yoluna bakacak, iyi bir ev
hanımı olmanın yoluna bakacak, yaptığı şeyin
güzel olmasına gayret edecek, evi temiz ola-
cak.

Mesela Peygamber Efendimiz buyuruyor ki; “Evin süprüntülü olması...” Yani tozlu topraklı, temizlenmemiş olması, dolabın üstü elini sürüyorsun simsiyah, öbür tarafa sürünüyorsun [üstün] kirleniyor vesaire filan. “Evin kirli olması evin bereketini kaçıırır, evdeki süprüntü evin bereketini kaçıırır.” buyuruyor. “Herkes evinin önünün temizlesin.” Buyuruyor. Bu kural yani herkesin evinin [önünü] temizlemesi kuralı Peygamber Efendimiz'in tavsiyesidir. Ve bizim memleketimize ben hatırlıyorum küçükken; biz evimizin önünü, kendi sınırimızı süpürürdük. Çöpçü yoktu, tabii köyde çöpçü olmaz. Kendi köyümüzde kendi evimizin önünü [süpürmek] evin çocuğunun göreviydi. Herkes evinin önünü temizlerdi, evin önü pis olmazdı, muntazam olurdu.

O halde müslüman olacağız, Allah'ın emirlerini tutacağız, iyi işleri yapacağız, yaptığımız iyi işleri yaparken güzel ve mükemmel yapmaya da dikkat edeceğiz. Bu çok önemli bir husus! İnşallah bundan sonra dikkat edelim. Bugün hoşuma gitti, Metro Center'e gittim, arkadaşların dükkânlarına şeylerine bak-

tım, giyimleri kuşamları vesaire hoşuma gitti. Her şeyin muntazam olması lazım, bu bir.

Üç hadîs okuyacağım, iki hadîs daha okuyorum:

Innellâhe yühıbbü'r-rıfka fı'l-emri kül-lihî.

Kısa hadîsler okuyorum, bunu da Buharî rivayet etmiş;

“Hiç şüphe yok ki muhakkak ki Allah her işte işin yumuşak yapılmasını sever.”

Rıfk, “mülâyemet, yumuşaklık, halim selimlik” demek. Allah yapılan işin halim selim, yumuşak olmasını sever.

Bu yumuşaklığın zıddı nedir?

Unftur, Ayın, Nun, Fe. Unf da, “sert, haşin, çekip kopartarak vesaire filan yapmaktır.” Allah sertliği sevmez, halim selim yumuşaklığı sever. Eğer bir evde yumuşaklık varsa, herkes halim selimse, birbirine karşı rikkatliyse, o eve bereket gelir. Yaptığımız her işe halim selim, yumuşak yumuşak yapmalıyız.

Bir keresinde hatırlıyorum, yolda gidiyordum, tam kapıdan çıktığı zaman sokağın

öbür köşesinde haylaz bir mahallenin haylaz bir çocuğunu görmüştüm. Haylaz, bayağı yaramaz, böyle benim de sevmediğim bir kimse. Sonra ben bu tarafa, öbür sokağa döndüm gidiyorum. Arkamdan birisi gözlerimi kapattı, gözlerimi tuttu böyle kapattı. Şimdi ben kapıdan çıkınca o çocuğu gördüğüm için, beni arkamdan gözlerimden tutanın o çocuk olduğunu sandım, yani hayalimde o var. Yani o sevmediğim çocuk gözlerimi sıkı sıkıya tutuyor.

Tamam, yeter artık, yani kim olduğunu bilmemi istiyor ama sanki ben onu biliyorum diye düşünüyorum, o çocuk beni tuttu sanıyorum. Gözlerimden ellerini çekmiyor da, neyse ben ellerini şöyle çektirttim, hafif de sert çektirttim. Yani o çocuğu sevmediğim için biraz hafifçe sert çektirdim.

Arkamı döndüm bir de baktım ki; ortao-kuldan beni çok seven, bana bir kitap imzalayıp hediye etmiş olan, benim de çok sevdiğim Biyoloji hocam! Beni görünce arkamdan gelmiş, gözlerimi [kapat]mış. Nasıl şükrettim Allah'a, iyi ki sert bir söz söylemedim, ağır bir söz söylemedim filan diye... Söyleyebilir-

dim, çünkü biraz fazla sıkılmıştı gözlerimi, söyleyebilirdim ama iyi ki ihtiyat etmişim, sert konuşmamışım diye çok memnun oldum. Çok iyi bir insandı; bana da ciltli, çok güzel kaymak kâğıtlı, kuşe kâğıtlı bir biyoloji kitabı yani sınıfta okunmayan başka bir kitap hediye etmişti.

Allah selamet versin, öldüyse Allah rahmet eylesin.

Demek ki ihtiyatlı olmak, yumuşak olmak, halim selim olmak, güleç yüzlü olmak güzel bir şey! Böyle olduğu zaman işler iyi olur, sonuç olarak iyiye gider, lüzumsuz sinirlilik yaparsak, haşin olursak, sert olursak küçük şeyden büyük kavgalar çıkar, sonunda kimse kâr etmez; kavgada dövende dövülen de kâr etmez. Çünkü döven de yine sağından solundan birkaç yumruk yemiştir, çenesi ağrıyordur filan... Yani muhakkak ufak tefek bir şeyler olur. En iyisi halim selimlikdir. Evet, bu da hatırımızda kalması gereken bir husus!

Bir hadîs daha okuyup kapatacağım:

Innellâhe teâlâ kad harrame ale'n-nâri men kâle lâ ilâhe illallah yebteğî bi-zâlike vechallah.

Buharî ve Müslim gibi iki büyük hadîs aliminin, çok değerli alimin rivayet ettiği bir hadîs-i şerîftir bu.

“Hiç şüphe yok ki Allahu Teâlâ hazretleri...” *Kad harrame ale'n-nâri.* “Cehenneme düşmeyi imkansız kılmıştır, cehenneme düşmeyi engellemiştir.” *Men kâle lâ ilâhe illallah.* “Lâ ilâhe illallah diyeni...” *Yebteğî bi-zâlike vechallah.* “Bunu söylerken Allah’ın rızasını düşünerek, sırf Allah rızası için “*La ilahe illallah*” diyeni Allah cehenneme düşmekten men etmiştir.” Cehenneme düşmeyi ona yasak kılmıştır, haram kılmıştır, o kişi asla cehenneme girmez. Eğer candan inanarak ve burada bu sözü söylerken sırf Allah’ın rızasını düşünerek lâ ilâhe illallah demişse bir kimse, bu çok önemli bir sözdür, çok değerli bir sözdür, insanı küfürden kurtarıyor, imana erdiriyor ve cennete sokuyor.

Başka hadîs-i şerîf var, Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

Semenü'l-cenneti lâ ilâhe illallah.

Bazı kıymetli yerlere giriş ücretlidir, kapıdan ücret alırlar, ücret isterler.

Semenü'l-cenneti. “Cennete girişin de ücreti...” Duhûliyesi yani giriş ücreti, “lâ ilâhe illallah”tır.

Cennet çok kıymetli olduğu göre, tabii giriş ücretinin de çok pahalı olması lazım. Demek ki lâ ilâhe illallah sözü çok önemli bir sözdür, çok değerlidir. Ama burada Peygamber Efendimiz bunu söylerken “Allah’ın rızasını düşünerek söylemiş olmayı” ileri sürüyor. Yani Allah’ın rızasını kazanmayı düşünerek kim böyle derse, o kimseye Allah cehennemi haram kılar, yani o kimse cehenneme asla düşmez demek.

Allah bizi lâ ilâhe illallah’tan ayırmasın, imandan ayırmasın, şirke ve küfre düşürmesin.

Biliyorsunuz kâfirlik gerçekleri, iman gerçeklerini inkâr etmektir. Şirk de bazı şeylere inanmak ama yanlış inanmaktır. İnaniyor ama şirk yani ortak koşuyor. Şirk, şirket kelimesiyle ilgili bir sözdür; Allah’a inaniyor ama ortak da düşünüyor.

Çeşitli dinleri düşünelim. Mesela eski İranlılar, Zerdüşîler, ateşperestler iyilik tanrısı kötülük tanrısı, aydınlık tanrısı karanlık tanrısı diye iki tanrıya inanırlardı. Eski Yunanlıların mitolojilerini biliyorsunuz; onlar çok tanrıya inanırlardı, politeist idiler. Onların inançlarında bir zeus vardı, o en büyük tanrıydı, Olimpus dağının üstünde otururdu diyorlardı. Ötekiler bilmem şarap tanrısı, vesaire veaire... harp tanrısı gibi tanrılar. Bazen bu tanrılar biribirleriyle geçinemezlerdi, kavgaderlerdi, Zeus da onları cezalandırmak için başlarına yıldırım gönderirdi vesaire diye böyle mitoloji diye komik veya acıklı şeyler söylenir. Tabii bunlar şirk oluyor. Adamın bir inancı var, inanmıyor değil, bir tapınağı var, Apollon tapınağı var, bilmem ne var ve ateşperestlerin ateşgedeleri var... [O inançların] kıymeti yok. Sırf [Allah'ın rızasını düşünerek] lâ ilâhe illallah diyerek Allah'a inanacak, o zaman onun sevabı çok fazla oluyor.

Üç tane hadîs-i şerîfi böylece okumuş olduk.

SORULAR - CEVAPLAR

Şimdi tabii sorularda meraklıdır, kardeşlerimiz merak ettiği için sormuşlardır. Onların meraklarını gidermekte vazifemiz olduğu için dünkü soruları cevaplandırmak üzere [konuşmamın] ikinci bölümüne geçiyorum. Yalnız burada gündüz kime söz vermiştim? Belki Sezai Bey'lere söz vermiştim, Sezai Bey'lerle konuşurken, orada Metro Center'de söylemiştim.

Bizim bir Akra yayınıımız var, Ak radyo, Akra. Bunun ayarını bizim Mehmet Karakuş'tan isterseniz öğrenebilirsiniz. Müessesemizin ikram olarak bedava gelsin, sizin evde ayarları yapsın, ücret ödemeyin, çaylar da bedava...

Bu çok güzel bir radyodur, elhamdülillah. Radyomuza hamd ü senâlar ediyoruz, 24 saat yayın yapıyoruz. Çok güzel dinî bilgiler öğretiyoruz, çok güzel edebî, tarihî bilgiler, çok güzel konuşmalar, çok ilmi çalışmalar yapıyor ve hakikaten bîtaraf olarak yayın da yaptığımız için, tek bir partinin siyasi görüşünü aksettiriyor sanılmasın diye muhtelif partilerden de insanları konuşturuyoruz.

Mesela bizim radyomuzda bakıyorsunuz ANAP'tan birisi konuşuyor, bakıyorsunuz başka partiden, başka partiden, yani yüksek seviyeli, edepli, temiz bir yayın; bunu dinlemenizi tavsiye ederim. Bu Akra radyosu benim kendi müessesemdir; bunun hangi frekanstan yayın yaptığını bulun, lütfen televizyonunuz bir kanalını da bizim radyomuza ayarlayın ve saatlerini öğrenin bunu zaman zaman dinleyin. Çünkü bizi birbirimize bağlayan şeylerin başında fikir birliği, kültür birliği gelir. Bu birliği bize bir şeyin temin etmesi, sağlaması lazım. [Bu birliğin sağlanması için] Arka'yı tavsiye ederim.

Belki burada Akra'nın ilanını da göreceğiz, şuraları şöyle karıştırırken bakarsınız bir yerde de karşımıza da çıkabilir. Bu bir.

Bu her an bizi dinlemenizi sağlayacak... [İlan kağıdı] bakın burada;

“Dosdoğru radyo... Türkiye’de 153 merkez de uydu aracılığıyla...” Bu 153, 170 şimdi küsura çıkmıştır. Artıyor çünkü herkes şey [bir alıcı verici] ekliyor ve bir de “Uydu aracılığıyla, üç kıtada dosdoğru radyo...”

Bu radyoyu dinlemenizi ben hocanız olarak tavsiye ediyorum. Dinleyenler beğendiği için tiryaki gibi oluyorlar, hanımlar beğendiği için evde dinliyor, beyler işyerinde dinliyor vesaire... Bazı şoförlerin arabalarına binmiş arkadaşlarımız, şoför [taksinin radyosunu] daima Akra'ya ayarlamış, onu hem dinliyor, hem dinlettiriyor.

Bizim konuşmacılardan bir tanesi uzak bir yerden bir taksi tutmuş ve radyoevine gelecek, bizim radyonun önünde indiğini görünce şoför para almamış, demiş ki; “Siz madem Akra'ya şey yapıyorsunuz...” Külliyyetli bir para alması lazımmış almamış. Şimdi bu her an Türkiye'den haber almanız, doğru haber almamız için ve bizim konuşmalarımızı, yani biz İstanbul'a gitmiş olabiliriz, başka bir yere gitmiş olabiliriz, bizi dinlemeniz, konuşmalarımızı vaazlarımızı dinleyebilmeniz için bir araç. Akra radyosunu dinlemenizi tavsiye ederim.

b. Yayınlarımız ve Kadın ve Aile Dergisi

Sonra dört tane dergimiz var, bunları bir bir tanıtacağım.

Birisi Kadın Ve Aile Dergisi. Sayı 149. Yüz 49'u 12'ye bölerseniz, on küsür yıllık kadınlara ve şeylere [ailelere] hitap eden bilgileri veriyor. Başında benim başyazım var, sahibi Vefa Yayıncılık adına Prof. Dr. [Mahmud] Es'ad Coşan, yani sahibi de ben görünüyorum. Bunun İngilizcesini de neşrediyoruz arkasında, bu bir. Hanımlar bu yayınları takip etsin, faydalanırlar.

Akra radyonun şurada [broşürü] var, şimdi kardeşimiz nerelerden nasıl dinlenebileceğine dair bir broşür getirdi, bunu görebilirsiniz, bu iki. Akra Radyosu bir, Kadın Aile iki.

Panzehir Dergisi. Bizim bilimsel dergimizdir. İçinde çok güzel, çok çağdaş, çok yeni konular çok canlı, çok güzel işlenmiştir. Sayfalarını görünce zaten anlayacaksınız. Başyazı yine benimdir. Sahibi kimmiş ben bir bakayım söyleyeyim size... Allah Allah! Sahibi, Vefa Yayıncılık ticaret anonim şirketi adına Prof. Dr. [Mahmud] Es'ad Coşan'mış, bu da benimmiş! Ama çok güzel, benim haberim yok ama bunları arkadaşlar, doktorlar filan çıkarıyor, çok güzel yazılar buluyorlar bir de ben-

den başyazı istiyorlar dergi oluyor benim. Sizin, aslında dergiler sizin...

Bu *İslâm Dergisi*. Bu ondan hepsinden yaşlıdır, en genç bu [*Panzehir Dergisi*]'dir. Bakayım bu kaçınıcı sayısı; bu 58. sayısı. O [*Kadın Aile*] 149. sayı, bu [*İslâm Dergisi*] 14. yıl, 168. sayı yani ağabeyleri bu... Bundan 'Kadın Aile Dergisi' doğdu. Ondan sonra şu [*Panzehir*] dergi[si] doğdu; ondan sonra bir çocuk dergisi çıkarttık fakat onun yayınına devam edemedik, bize çok masraflı oldu, geldi arkasından [altından] kalkamadık. Bu yine Vefa Yayıncılığındır ama sahibi başkası görünüyor. Vefa Yayıncılık bizim bu dergileri [yayınlamak] için kurduğumuz bir [şirkettir]. Bu [*İslâm Dergisi*] son derece güncel konuları işleyen bir dinî dergidir, Türkiye'de çok beğenilir ve gündemi tespit eder. Bizim dergimiz bir yazı yazdığı zaman, siyasi partiler bilmem neler filan, lehte aleyhte bu konu üzerinde gündem oluşur. Yani öyle...

Bu kadınlar için, bu gençler ve bilimsel konularla ilgilenenler için, bu İslâmî konular için... Hepsi...

İlim ve Sanat dergimiz; bu da yüksek seviyede akademik bir dergidir. Bunun da sayısı 44-45 diyor ama bu üç ayda bir çıkıyor, bu da bayağı eski bir dergidir. Bunun içindeki her yazı bilimsel bir belgedir, o konuyla ilgilenen insanlar için referans olarak, kaynak olarak gösterdiği, göstere geldiği, bilimsel uluslararası toplantılarda adı geçen bir dergidir; yani kıyıda köşede laf olsun diye çıkartılmış bir dergi değildir. Yazarları; Doçentler, Profesörler, araştırmacılar filan, bunu da buradaki arkadaşlarıma söylemiştim; bunu da bilimle ilişkisi olan, mesleği bilimsel çalışma olan kardeşlerimiz okuyabilir. Ağır kaliteli yazılar vardır ve kendi araştırmalarınızı da burada neşredebilirsiniz.

Bunları tavsiye ediyorum yani bir sohbette her şeyi anlatmak mümkün olmadığı için size kaynak göstermiş oluyorum. Bunları takip ederseniz Türkiye'deki çeşitli konular hakkında bilgi sahibi olabilirsiniz.

c. İnsan Neye Muhtaç?

Şimdi gelelim bu tanıtımdan sonra;

Bunları şu bakımdan tanıttım, yani fikir yönünden sizi devamlı olarak besleyecek ya-

yınlara olduğu için anlattım. Çünkü insanlar bitkinin güneşe, suya, toprağa ihtiyacı olduğu gibi fikre muhtaçtır, arkadaşına, muhite muhtaçtır. Aynı şeyleri gündüz Semih'e de söyledim, insan muhitsiz kalırsa topraksız kalmış bitki gibi olur. İlimsiz olursa suyu verilmeyen bitki gibi olur, yani kurur. İnsanın kendisini devamlı yenilemesi, canlı tutması lazım. O bakımdan bir insanın bir topluma mensup olması, bir cemiyete üye olması, bir takım yayınları takip etmesi gerekiyor. Böyle yayından takip eden canlı kalır, bunları bilmeyen sonunda belki erir, belki entegre olur, belki İslâm'ı unuttur, belki milliyetini unuttur, belki her şeyini unutabilir. Onun için devamlı okuma azmi çalışması içinde olmalıyız.

Günümüzün bir zamanını kendimiz ve çocuklarımız, hanımımızın, çocuklarımızın eğitimine harcamalıyız. Yani bizim üzerimize bir de ailemizin, çocuklarımızın, hanımlarımızın eğitimi düşüyor. Benim burada gördüğüm kardeşlerimizin aşağı yukarı %40'ı İngilizlerle evli. Burada doktora yapan kardeşlerimiz olmasa belki bu %40 daha da fazla olacak, onlar geldiği için yüzdeyi biraz düşürüyor. Aslında buradaki kardeşlerimiz çoğunlukla ya

buradaki kimselerle evlenmiş, nişanlanmış durumdalar. Onlar için dinini unutmaması, şeyinden [dininden ve kültüründen] kopmaması daha önemli! Bu bakımdan bu dergilere ve bu radyoya [abone olun.]

Dergiler paralıdır, abone olursanız gelir. Yani ben size ille dergi alın demiyorum, dergi satmak gibi bir fikrim yok, zaten öyle bir şeye de ihtiyacımız yok; bir dergi güzelse kendisini aldırır, değilse ne kadar zorlansa sonunda batar gider. Ama Akra bedavadır, evinizin içindedir, onun için para alınmıyor ama ben en çok onu tavsiye ediyorum, en çok Arka'yı dinleyin diye tavsiye ediyorum. Çünkü en çok bilgi onda, hatta bu dergilerin özetlerini de orada yayınlıyoruz, hatta sabahları eğer saatlerini yakalarsanız, bizim radyomuz her gün gazetelerin özetini veriyor bir bölümünde. Bir bölümünde de öğleden sonra fikir adamlarının başyazılarının özetini veriyor. Yani Arka'yı dikkatli takip eden bir insan, Türkiye'deki bir insan kadar güncel meselelerini yakalamış olabilir ve bedavadır. Ve Allah biliyor ki ben sizden para pul istemiyorum. Akra'yı dinleyin, dergileri alın almayın o ayrı mesele ama ben istiyorum ki sizin çoluk ço-

cuğunuzla Allah'ın sevgili kulu olun, müslüman yaşayın, Allah'ın huzuruna sevgili kul olarak varın, benim amacım da bu, yani [dergileri ve radyoyu tanıtmamdaki] esas amacım bu...

Şimdi gelelim sorulara... Çeşitli sorular var, belki yeni sorularda toplandı galiba birileri yazı yazdı çizdi mizdi bir şeyler oldu ama ilk gelen kâğıt budur, öncelik bundadır. İlk önce bu geldi bunu biliyorum. Osman Bey şey yaptı [sordu], ilk önce onu cevaplandıracağız, ondan sonra hangileri varsa onları cevaplandıracağız diye dünden söz vermiştik, başlıyoruz. Yorulduğunuz zaman haber verin veya ehe ehe deyin veya gözünüzü kapatın, üniversitede hocalık yaptığım için ben anlarım, keserim biter, o kadar... Yani [zor] değil, gayet kolay.

Osman kardeşimiz beş soru sormuş. Kendisi dönerin karşısında onu pişirirken terlediği gibi bizi terletmek için beş soru sormuş. Diyor ki;

d. **Tarikat nedir?**

İnsanlar neden tarikate mensuptur?

Başka bir tarikate mensup olanlar, başka tarikatlara geçebilir mi?

Sizin mensup olduğunuz tarikatta diğerlerinin ne gibi farklılıklar vardır?

İslâm'ın gelişmesinde tarikatların yeri nedir, tarikat bizi nereye götürür?

Bu soruların yanıtını ve buradaki bazı kişilerin bilgilendirilmesini rica ederim diyor. Böyle resmi bir dilekçe gibi; altında pulu yok fakat böyle bir dilekçe gibi şey yapmış, Allah razı olsun.

Şimdi oradan başlayacağım, biterse biter, bitmezse canımız sağ olsun. Nasıl olsa yani “Ferman padişahın, dağlar bizimdir.” dediği gibi, gündüz işte çalışsanız bile akşamlar bizim nasıl olsa, akşamleyin buraya geliyorsunuz, yavaş yavaş anlatırız. Eğer günler az kalmışsa hızlı anlatırız, makine gibi tıklar tıklar anlatırız, söyler geçeriz.

-Alt tarafa koyda adalet olsun, sonradan gelenler üste çıkmasın-

Soru: Tarikat nedir?

Cevap: Kelimenin anlamını anlatmaktan başlarsak kolay anlaşılabilir; Tarikat Arap-

ça'da "yol" demektir. *Tarîk* "yol" demek, tarikat da onun benzeridir, aynı köktendir, aynı mânâyadır. Tarikat "yol, bir çeşit yol" demek.

Bu [tarikat] neyin yoludur?

Allah'ın rızasını kazanma yoludur. Aslında biz hepimiz, bizi Allah yarattığı için, Allah'ın sevgili kulu olmayı amaçlamalıyız. Allah bizi dünyaya imtihan için gönderdiğinden, imtihanı kazanmayı amaçlamalıyız. Tarikat "bu imtihanı başarmanın yolu" demektir. Çünkü herkesin tutturduğu bir yol vardır.

Genel olarak din karşısında insanların tutumu iki türlüdür. Bir, dini çok ciddiye alıp, samimi olarak, dini hayatına kazandırmak, hayatını dinî esaslara göre yaşamak... Bu yola takvâ yolu derler, yani samimi Müslümanlık yolu! Birileri de vardır, dinî gerçekleri duyarlar, bilirler ama uygulamazlar. Misal, mesela namaz farzdır, hepimiz biliyoruz yani müslüman olup, Türkçe bilip de namazın farz olduğunu bilmeyen bir insan düşünülemez, herkes biliyor.

Namaz farzdır ama sorsanız sen müslüman mısın?

Elhamdülillah müslümanım.

Namaz farz mı?

Evet, farz.

Allah Kur'an'da emretmiş mi?

Evet, emretmiş.

Sen namaz kılıyor musun?

Valla hocam kusuruma bakma.

Ben ne kusuruma bakayım, benimle ilgili bir şey değil ki! Yani kılmıyor.

İnsanların bir kısmı işte böyledir yani bazı şeyleri duyuyor, biliyor ama yapamıyor veya eksik veya kusurlu yapıyor. Ama bazı insanlar böyle değildir, bazı insanlar yaptığı şeyi güzel yapmak, tam yapmak ister, sarıldığı bir şeyi çok güzel yapar, alır götürür.

Bu iki yoldan, hiç şüphesiz ki, samimiyetle dini yaşamak istemek yolu daha doğrudur. Kur'an bize dinin emirlerini bilip yapmamak için gelmedi ki!

Ben Ankara'dayken, bizim, benim küçük kızım, ben onu imam hatip okuluna gönderiyordum. Müdürden haber geldi, okul aile birliği toplantısı var, sizde gelin. Ben de kızımın

velisi, babası olduğum için Pazar günü imam hatip okuluna gittim. Geç kalmışız, toplantı başlamış, biz ayakta kapıda kaldık. Müdür kürsüye oturmuş, salon tıklım tıklım dolu, müdür dedi ki;

“Arkadaşlar Milli Eğitim Bakanlığı’ndan emir geldi, - o zaman Milli Eğitim Bakanı general Hasan Sağlam, emretmiş- imam hatip okulunda kızlar başlarını açacak.” Müdür, “Milli Eğitim Bakanlığı’ndan böyle emir geldi.” dedi. “Kızlar sizin kızlarınız, sizi velisiniz, ben de okulun müdürüyüm, size tebliğ ediyorum.” Böyle emir geldi, dedi.

Salondan birisi kalktı, -biliyorum oto tamircisi. Benim Vosvogenim [Volkswagen] de arıza yaptıkça onu götürürdüm tamir ederdi, oradan biliyorum- kalktı dedi ki;

“Madem ki devletimiz böyle istiyor o halde kızlar başlarını açsın.”

Baktım, salonda hava aşağı yukarı bu tarafa gidecek, madem devlet istiyormuş, Hasan Paşa istiyormuş, Hasan Paşa’nın gönlü olsun diye ben kızımın başını açacakmışım. Ben söz istedim, ayakta, ayaktakilerden birisi olarak

“Konuşmak istiyorum Müdür Bey.” dedim,

“Buyurun.” dedi.

“Müsaade ederseniz arkadaşımıza bir soru sormak istiyorum.” dedim.

“Sor.” dedi.

“Kardeşim dedim, sen kızını imam hatip okuluna niye gönderdin?”

Şöyle baktı beni tanıdı; “Hocam” dedi, “dinini öğrensin diye gönderdim” dedi bana.

“Peki, yani dinini öğrensin de, öğrendiklerini uygulamasın diye mi gönderdin?” dedim.

Dinin öğrensin ama öğrendiklerini uygulamasın, Allah’la alay mı ediyorsunuz? Öyle saçma şey mi olur yani? Bu başörtüsünü kim emretmiş?

Kur’ân-ı Kerîm’de var, “Hanımlara söyleyin, yukarıdan aşağıya başlarını örtsünler.”

يُذْنِبْنَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيْبِهِنَّ

Yüdnîne aleyhinne min celâbîbihinne.

“Çarşafalarını yukarıdan aşağıya kadar alsın-

lar.” Şuradan şöyle İranlılar gibi. İranlıları kimse sevmiyor ama en doğruyu yapan onlar. Ben de sevmeyebilirim, sen de sevmeyebilirsin ama Kur'an-ı Kerim'de diyor ki;

Yüdnîne aleyhinne min celâbîbihinne.
“Cilbablarını başlarının üstlerine aşağıya kadar alsınlar.” İranlılar öyle yapıyor, yukarıdan aşağıya bir örtü, onlar çadır diyorlar, hakikatten çadır gibi her tarafı örtüyor, güzel örtüyor.

“Yo hocam! Olur mu öyle [şey]? Allah'ın emirleri tutulacak.” dedi.

“Allah'ın emirleri tutacak da, Hasan Paşa böyle demiş diye, siz niye geri adım atıyorsunuz?” Bir kere Hasan Paşa öyle istemiş, siz kendiniz bunu istiyor musunuz?” dedim.

“Yok hocam!” dedi.

“Yani serbest olsanız, siz kızınızın başını açar mısınız?” dedim.

“Yok, açmayız hocam, karımızda örtülü, kızımızın da başını açmayız ama mektepte n'apalım, Hasan Paşa istiyor.”

“Yok” dedim. “Yani onun isteği istek de, senin isteğin istek değil mi?”

Hasan Paşa'nın canı can da senin ki patlıcan mı?

Din bu! Hasan Paşa'nın emriyle olmaz ki! Askerin emri gibi; kıt-a dur, sağa dön, rap rap rap... olmaz ki!

“Siz” dedim, dileğinizi karşı tarafa ilettiniz mi?

Medenî dünya da böyle olur, yani sen bunu böyle istiyorsun ama ben de böyle diliyorum. Bak dilekçe, Osman kardeşimiz dilekçe vermiş, dilerim diyor; dilerim de demiyor rica ederim diyor, komutan gibi söylemiş bu. Dilekçe de dilemek vardır, bu [dilekçede Osman kardeşimiz] kibarca emrediyor.

“Doğru hocam.” dediler, salondakiler de benim ne demek istediğimi anladılar.

Ben her anlattığım şeyi bir olayla anlatmayı seviyorum. Çünkü bu pedagojide, öğretimde önemlidir, hatırdadır, öteki türlü unutulur. Misalle anlatmak Kur'an'da da vardır.

Allah neden Musa *aleyhisselam* misalini veriyor. Niye İbrahim *aleyhisselam* misalini veriyor?

Misali kolay anlar insanlar onun için. Dediler ki;

“Tamam hocam, fikrimizi o zaman söyleyelim. Olur, bu güzel, bak medenî bir davranış, vatandaşlık davranışı.”

Biz bir heyet kurduk; heyette ben vardım, bazı doktor mühendis arkadaşlar vardı, rahmetli bir profesör arkadaşım vardı. Hepimiz 10 kişi, kalktık, bir imam hatip okulu velileri olarak bakanları dolaştık. Bakanları ziyaret ettik, dolaştık;

“Böyle bir şey olmasın. Bu bizim inancımız, biz böyle şey istemiyoruz, başlar örtülsün.” dedik ve başları örttürdük, açtırmadık.

Çünkü Hasan Paşa hanımını örttürmeyer bilir ama örtünenlere karışmaya hakkı yok! Hatta, hatta işin doğrusu şu; soracaksın, “İslâm’da örtünme var mı yok mu?” soracaksın!

İslâm da örtünme varmış. Sen müslüman mısın, müslümansın, o zaman örtüneceksin! Örtünemeyen hesabını Allah’a versin. “Yâ Rabbi! Ben şu sebepten örtünemedim.” [desin.] O kendisinin bileceği bir şey ama örtü-

neni engellemek ne laikliğe, ne insan haklarına, ne de hürriyete sığar. Tarikat konusun anlatırken bu şeye girdik. İnsan müslüman olacaksa bence tam müslüman olmalı, tam yapmaya çalışmalı.

İslâm'ın emirlerini öğreniyoruz, çiğnemek için mi öğreniyoruz? Kur'ân-ı Kerîm ayaklar altında çiğnensin diye mi indirildi? Emirlerim tutulmasın diye mi Allah emretti? Yasaklarımı insanlar yapsın diye mi “şunlar yasak” dedi? Rica ediyorum, böyle bir şey olabilir mi?

e. Tam Müslüman Nasıl Olunur?

Allah yasakları [kullar] yapmasın diye buyurdu. İçki içmeyin, haram yemeyin, zina etmeyin, faiz yemeyin, büyük günahlar, küçük günahlar, harama bakmayın vesaire... bunlar yapılmayacak!

Namaz kılın, oruç tutun, zekât verin, sadaka verin, merhametli olun, dürüst olun doğru olun... bunlar da Allah'ın emirleri, bunlar da tutulacak!

O halde biz Allah'ın rızasını kazanma yoluna girmeliyiz. Yarım yamalak Müslümanlık

yoluna değil de tam müslüman olma yoluna girmeliyiz. Tam müslüman olma yolu tarikatla şey yapılır.

Neden?

Tarikat, "tam müslüman olma yolu"dur da ondan!

Tam müslüman nasıl olunur hocam?

Bunun bir yolu yöntemi vardır, o yola gidersen, o işleri yaparsan, öyle iyi olur.

Peki, kısaca nedir tam müslüman olmak?

Tam müslüman olmak, Kur'an'daki emirleri tam tutmak, Kur'an'daki yasaklardan tam kaçınmakla olur.

Bazı insanlar takvâ yolunu tutuyor yani bu yolu, tam müslüman olma yolu tutuyor, bazıları da Allah Gafurdur, Rahimdir, elbet affeder vesair filan diye gidiyor. Ama ya affeder, ya affetmez onu bilmiyoruz. Allah'ın işine karışmak kulun haddi değildir! Ne yapacağımızı bilmeyiz, yalnız bildiğimiz bir şey var.

Biz şimdi "tevbe yâ Rabbi!" diyoruz, sanıyoruz ki tevbemiz kabul oldu. "Tevbe dedim ya, daha ne istiyorsun hocam, tevbe de-

dim ya!" Nerdeyse horoz gibi, hindi gibi, turkey gibi kabaracak. "Tevbe dedim ya!.."

İyi ama Peygamber Efendimiz'in zamanında, sahabeden üç kişinin tevbesi anlatılıyor.

Tevbe sûresinin o isimle isimlendirilmesinin sebebi ne?

Orada üç kişinin tevbe macerası hikâye ediliyor. Tevbe sûresinde, 9. sûrede tevbe hikâye ediliyor. Bir tanesinin hikâyesini anlattayım.

İsmi Ka'b b. Mâlik el-Ensârî. Medine'den bir soylu kişi, Medine'nin ensarından... Olgun ve yetkin bir kişi, şair, hatırlı eşraftan bir kimse... Peygamber Efendimiz diyor;

"Buyurun, düşmanla cihat var. Haydi hazırlık yapın, savaşa gideceğiz."

Herkes hazırlığını yapıyor, işte bilmem eğeri sökükse onu dikiyor, kılıcı körse onu biliyor. Oku yoksa ok tedarik ediyor, bilmem ne vesaire... Atı nalsızsa nallattırıyor diyelim. Böyle hazırlık yapıyor, Ka'b b. Mâlik *radıyallahu anh* hazretleri de yarın yaparım, öbür gün yaparım diye ihmal ediyor, işi gecik-

tiriyor. Geciktiriyor, gün gittikçe yaklaşıyor, sıkışıyor, hala hazırlık yapmamış, hala eğer almamış, hala kılıç tedarik etmemiş, hâla hazırlık yok filan...

Nihayet, “ordu yarın hareket edecek” deniliyor. Medîne-i Münevver’de olağan üstü bir telaş, o hâla hazırlanmamış durumda, yarına hazırlanırım filan derken, ertesi gün oluyor, ordu harekete geçiyor bu hâla Medîne-i Münevver’de...

Neyse diyor, benim bineğim süratlidir, ben bunların arkasından hızlı giderim, yetişirim filan diyor. Bir iki gün de öyle geçiyor...

Bu da insanı şeytan nasıl aldatıyor, onun misalidir. Şeytan insanı yavaş yavaş aldatır, birden hop sen kâfir ol demez. Baktı kuvvetli gördü mü yavaş yavaş, taksit taksit, posta posta aldatır.

Aradan üç beş gün geçiyor. Yetişirim filan derken, sonradan da diyor ki;

“Ya üç gün geçti, çok uzağa gitmişlerdir, artık onlara yetişemem, yat aşağıya.” diyor.

Taksit taksit aldatmanın misâli... Sonunda gitmiyor.

Savaşa giden ordu düşmanı arıyor, fakat düşman karşlarına çıkmıyor geri dönüyorlar. Savaş olmadan geri dönülüyor. Tabii gidenler Resûlullah [Efendimiz]'in sözünü dinlediler, savaşa katıldılar; savaş olmasa bile sevap kazandılar, gitmeyenler de sorumlu oldular.

[Gitmeyenlerden] bazıları Resûlullah'a geliyor yalan kıvırıyor; kitaplar böyle yazıyor. Onlar Medine'nin münafıklarıydı. Münafık yani içinden inanmamış ama korkusundan, müslümanlar biraz ağırlık bastırıyor diye "ben müslümanım" demiş. Onlar diyorlar ki;

"Yâ Resûlallah! İşte şöyleydi, böyleydi..."

Efendimiz sakın bir şekilde mazeretlerini dinliyor, kalkıp gidiyorlar filan... Sıra Ka'b b. Mâlik el-Ensârî'ye yani bu şaire, bu geciken şaire geliyor. Resûlullah'ın yanına geliyor, diyor ki;

"Yâ Resûlallah! Arkadaşlarımı dinledim, herkes bir mazeret uydurdu. Ben şairim, benim söz söyleme kabiliyetim yüksektir. İstesem ben de mazeret uydururdum ama vicdanım yalan söylemeye uygun bulmuyor. Yâ Resûlallah! Böyle oldu, tembellendim, gecik-

tim, sonradan yetişirim dedim, sonra da yetişmem dedim. Şeytan beni aldattı, nefsim beni oyaladı, hata işledim yâ Resûlallah! Bir sebep yok. Yani geledim, işte böyle şeytana kandım.” diyor, olduğu gibi itiraf ediyor.

Bu da güzel! İnsan hiç olmazsa yalan söylememeli; Resûlullah’a yalan söylemek çok büyük suç, başka bir insana yalan söylemek gibi de değil.

Efendimiz hiç cevap vermiyor ona, hiç cevap vermiyor. O da;

“Eyvah, benim vaziyetim ne olacak?” diye [telaşlanıyor.] Peygamber Efendimiz, “Neyse Allah affeder.” filan dese rahatlayacak, öyle de demiyor.

Neden?

Vahiy bekliyor.

Bu kişinin durumu ne olacak? Bu adam Resûlullah’ın emrettiği bir savaşa katılmadı, bu olay yaygınlaşırsa ne olur? Peygamberi dinlememenin şeyi nedir?

Bakalım bunun hakkındaki hüküm ne olacak?” diye Efendimiz vahiy bekliyor.

Sonra bir zaman geliyor, diyor ki;

“Kimse Ka’b b. Mâlik ile konuşmayın.”

Efendimiz konuşma yasağı koyuyor. Çünkü, “Acaba Allah buna kahır mı edecek, azap mı edecek? Allah’ın iyi kulu mu, kötü kulu mu? Konuşmayın kimse.” diyor.

[Ka’b b. Mâlik] selam veriyor, selamını almıyorlar. Gittiği karşılaştığı insanlara selam veriyor, “Resûlullah konuşmayın” dedi diye selamını almıyorlar. Halbuki selam vermek sünnet, almak vacib ama Resûlullah “alma” deyince tabii almamaları gerekiyor, almıyorlar. Bir zaman geliyor Efendimiz diyor ki;

“Hanımıyla da aynı yerde kalmasın.”

Hanımı da ayrılıyor, kendisinden hanımı da ayrılıyor. Boşanma tarzında değil de aynı odada yatmıyorlar, evde konuşmuyorlar filan...

Çok üzülüyor. Kendisiyle kimse konuşmuyor, söz söylemiyor, selamını almıyor, hanımıyla evde konuşma yok filan... Fevkalade üzülüyor, çok pişman oluyor, günlerce ağlıyor. Namaza geliyor gidiyor, kimseyle konuşmuyor.

Bu sırada Kuzeydeki Hıristiyan bir devletten, devlet başkanı kendisine mektup yazıyor. Ürdün'de ve Suriye'de Gassânî Devleti diye bir devlet vardı, o zaman Gassânî Devleti hıristiyandı, Bizans'a bağlıydı. Onun hükümdarından bir mektup geliyor, diyor ki mektupta;

“Ey Ka'b b. Mâlik! Senin efendin senin kadrini bilmiyormuş, duyduğuma göre seni üzecek işler yapıyormuş, biz seni severiz, bizim yanımıza gelersen izzet ve itibar görürsün; buyur, bekliyorum gel.” diye bir mektup geliyor. Onu da alınca daha da üzüyor;

“Ne hallere düştüm! Nihayet bir hıristiyan [devlet başkanı] beni çağırıyor. Resûlullah'ın gözünden düştüm.” filan... Daha beter üzüyor. Bu da bir imtihandır diyor, ona da, o mektuba da kızıyor filan, çok ağlıyor, çok üzüyor.

Muhterem kardeşlerim!

Elli iki gün geçiyor. Elli iki gün nasıl geçer düşünün! Bir ay geçecek, iki aya yakın bir zamanda, yaşadığınız bir ülkede, şehirde kimse size selam vermeyecek, tek başınıza şüpheli, şaibeli bir insan olacaksınız, herkes

size yamuk bakacak, “Allah’ın ne biçim kulu! Allah’ın kahrına mı uğradı, gazabına mı uğradı?” filan. Hanımımızın sizinle görüşmeyecek, “Resûlullah görüşme dedi.” diyecek, Resûlullah sizi sevmeyecek... Hiii çok korkunç bir şey! Çok ağlıyor, çok yalvarıyor, ondan sonra âyet iniyor; 52 gün sonra Tevbe sûresindeki âyet, tevbe âyeti iniyor.

O zaman o âyet inip de Resûlullah o âyeti ashâbına okuyunca, bir tanesi, koşarak bunun mahallesindeki evine bağırarak, koşarak gidiyor;

Yâ Malik! Yâ Ka’b b. Malik! Müjde olsun, müjdemî isterim, bilmem ne filan, bağırarak gidiyor... Senin hakkında âyet indi, tevben kabul oldu, Allah seni affetti diye...

Ben olayı sizin dikkatinize sunuyorum. Biz sanıyoruz ki; yirminci yüzyılın zayıf müslümanları, İslâm’ı iyi bilmeyen müslümanları sanıyoruz ki; “Tevbe yâ Rabbi deyince Allah bizi affeder.” Halbuki tevbe zorlu bir şey yani kolay kolay ele geçmiyor.

Allah severse sever, ya sevmezse? Hangi merciye başvurabilirsin, kime derdini yanabi-

lirsin, kime derdini açabilirsin? Allah bir insanı sevmezse bir insanın hali nice olur?

Onun için [sözü] şu noktaya getirmek istiyorum. Kendim de öyle düşünüyorum, sizin de dikkatinizi o noktaya çekmek istiyorum; Allah'ın affedip etmeyeceğini kimse bilemez. Allah'ın rızasını kazanmaya çok çalışmalıyız ama Allah'ın kahrına uğramayacağımızı bilemeyiz.

Birisi Peygamber Efendimiz'in hizmetinde bulunuyordu da, öldü. Öldüğü zaman birileri;

“Allah rahmet eylesin, cennetlik olmuştur.” filan dediler. Çünkü Peygamber Efendimiz'in ashabının yaşadığı zamanda yaşıyor ve Peygamber Efendimiz'e hizmette bulunmuş bir kimse...

“Hayır, o cehennemdedir.” dedi Peygamber Efendimiz.

“Neden?” dediler.

“Çünkü, ganimet malından çalmıştı.” dedi.

Allah eğer bir günahtan dolayı cezalandırırsa, o zaman insan cehenneme düşebilir.

Onun için dikkat etmeliyiz. Onun için tuttu-racağımız yol takvâ yolu olmalı! Bu işin şaka-ya gelir tarafı yoktur. Sen şaka yaparsın ama Allah şaka yapmaz. Sen ciddiye almazsın ama Allah ciddiye alır, millet bunu bilmiyor. İnsanın Allah'tan korkması lazım [ama] gevşek. Allah affeder, Allah *gafûru'r-rahimdir* [diyor-lar,] bir şey duymuşlar, tekerleyip duruyorlar ama Allah'ı yani Allah'ın ne yapacağını bile-miyorlar ki? Onun için hepimiz Allah'ın rızası-nı kazanmaya, bunun için Allah'ın sevdiği şeyleri yapmağa çalışmalıyız.

f. Allah'ın c.c. Sevdiği Üç Şey

Ben kendim Allah'ın sevdiği şeyleri üç başlık altında topluyorum. Yani üniversitede hocalık yaptığım, 60 yaşına ulaşmış olduğum, dinî kitapları okumuş olduğum için; benim kafamda birikmiş olan bilgilerle, çok sorularla karşılaşmış olduğumdan, çok vaazlar vermiş olduğumdan yani bilgilerimin özeti olarak size şunu söylemek istiyorum: Allah'ın rızasını kazanmanın yollarını üç grupta toplayabiliriz.

Bir, ibadetleri yapmak! Mutlaka Allah'ın emrettiği şeyleri yapmalıyız; namaz kılmalıyız, oruç tutmalıyız, hacca gitmeliyiz,

zekâtımızı vermeliyiz, Allah'ın emretmiş olduğu vazifeleri yapmalıyız. Çünkü emri tutmazsak Allah sevmez, biliyoruz. Günahlardan da haramlardan da kaçınmalıyız. Çünkü haramlardan kaçınmazsak da Allah sevmez; bunu çok kesin anlayabiliyoruz. O halde, bir, ibadet ve taat ile Allah'ın rızası kazanılabilir.

Taat, "itaat" demek. Allah'a itaat ederek yani emretmişse peki demek, yasaklamışsa peki demek! Tamam, yasakladın yâ Rabbi! Tamam.

Âyet indi Peygamber Efendimiz içkiyi yasakladı, âyeti okudu, "İçki haram kılınmıştır, yasak kılınmıştır." dedi; o zamana kadar içiliyordu, herkesin evinde içki bulunuyordu, hepsini döktüler. "Medine'nin sokaklarının kenarlarından sel gibi içki aktı." diye kitaplar yazıyor. Yani Resûlullah'ın sözünü hemen uyguluyorlardı.

Yolun birisi ibadet ve tattır. Bir, ibadet ve taatları yapmalıyız. Bu da bir akşam sohbetinde özetlenemeyecek kadar geniş bir dosyadır. Onun için ben size dergiler tarif ettim, bunları okuyun, kütüphanenizde dinî kitaplar vardır, onları okuyun. Radyo tarif

ettim, o radyoyu dinleyin. Bir yol bu: İbadet ve taat...

İkinci yol, günahlardan kaçınmak... Günahlardan kaçınmalıyız, çünkü günahlar insanı Allah'ın sevmediği kul durumuna düşürür. Gözümüzü harama bakmaktan sakınmalıyız, dilimizi yalandan sakınmalıyız, elimizi harama uzatmamalıyız. Allah'ın günah dediği şeyler nelerse, bir listesi olmalı duvarınızda, onları yapmamalıyız, yapmamayı öğrenmeliyiz. Buna da takvâ deniliyor; takvâ "sakınmak" demek yani günahlardan sakınacağız. Allah'ın sevmediği bir şeyi yapmaktan kaçınacağız.

Üçüncüsü de Allah, âyetleri ve hadîsleri okursak [göreceğiz ki], güzel huylu insanları seviyor, güzel huyundan dolayı mükâfatlandırıyor; kötü huylu insanları da cezalandırıyor.

Bir kaç misal vererek anlatayım. Kadının birisi kediye kızmış hapsedmiş; belki kendisini tırmaladı diye, belki çanağı devirdi diye, belki eti kaptı diye, nedense kediye kızmış hapsedmiş, salıvermemiş, kedi hapsedildiği yerde ölmüş. Peygamber Efendimiz, bundan dolayı o kadının cehenneme gittiğini bildiriyor.

Neden? Kedi kıymetli olduğundan mı? Biz icabında koyun kesiyoruz, icabında av avlıyoruz... Neden? Bir hayvan insandan daha değerli olduğundan mı?

Hayır, merhametsiz olduğundan, acımadığı için, kediye acımadığından, aç bıraktığı için. Peygamber Efendimiz söylüyor zaten, kendisi yemek vermedi, salıvermedi ki hayvan kendisi avlansın, karnını doyursun, aç bıraktı, merhametsizliğinden cehenneme gitti. Demek ki kötü huy insanı cehenneme düşürebiliyor. Misal...

Bir keresinde Peygamber Efendimiz ashabıyla sohbet ederken, “Şimdi buraya cennetlik bir insan gelecek.” dedi. Abdullah b. Ömer diyor ki; etrafı gözlemlemeye başladım, kim gelecek, kim cennetlik? Peygamber Efendimiz'in cennetlik dediği insan kimdir diye merak ettim diyor. Birisi abdest almış, aramızdan, çok da tanınmış, gözümüze batan, dikkatimizi çeken bir kimse değil, abdest almış o geldi diyor. Üç defa olmuş bu olay. Nihayet o şahsın yanına gitmiş demiş ki;

“Ben senin evinde kalmak istiyorum.”

Evinde kalmış, acaba ne ibadet ediyor, ne dualar yapıyor da Allah'ın sevdiği kul olmuş, cennetlik olmuş diye sıkı bir şekilde takip etmiş. Üç gün sonra diyor ki;

“Ben Resûlullah ile otururken, “Şimdi cennetlik birisi gelecek.” dedi, bende senin cenneti neden kazandığını anlamak için senin hayatını takip etmek için böyle evinde kaldım ama bizim bildiğimiz ibadetlerden ayrıca benim bilmediğim bir şey yaptığını görmedim. “Nedir?” diyor, yani “Senin çok sevap kazanman[a sebep olan] benim görmediğim başka bir şey var mı?”

“Yok” diyor, “İşte benim hayatım böyle sade, senin gördüğün gibidir, olağanüstü bir başka durum yok.” diyor.

Peki öyleyse Allah'a ısmarladık diyor, giderken arkasından sesleniyor;

“Ey Ömer'in oğlu Abdullah, gel! Aklıma geldi, ben, kalbimde herkesin iyiliğini isterim, kimse hakkında kötülük düşünmem, belki bundandır.” diyor. Yani yaptığımız işler aynı ama belki benim yüksek bir sevap kazanmam bundan olabilir, herkesin iyiliğini isterim diyor. Kimsenin kötülüğünü istemem,

kalbim herkese karşı iyilik doludur diyor. Demek ki iyilik istemek sevap kazandırıyor, demek ki merhametsizlik insanı cehenneme atabiliyor.

O halde ibadetleri yapacağız, günahlardan kaçacağız, güzel huyları kazanmaya çalışacağız, kötü huyları varsa üzerimizden atmaya çalışacağız. Bu kötü huyları da iyi huyları da bir liste halinde bilmemiz lazım. Hangi huylar iyidir, hangileri kötüdür, bunları da bilmeliyiz. Hangi işler sevaptır, hangi işler günahtır bunları da bilmeliyiz; bunlara göre hayatımızı tanzim etmemiz gerekiyor. Fakat bir insanın iyi huylu olması, bir eğitim işidir. Buna ahlâk eğitimi diyoruz, tasavvuf eğitimi diyoruz.

Yani bir insan durup dururken Yunus Emre, durup dururken Mevlânâ, durup dururken Hacı Bayrâm-ı Velî olamıyor. Herkes olamıyor yani o devirde o bilgileri okuyan herkes Yunus olamıyor, herkes Mevlânâ, herkes Hacı Bektaş olamıyor.

Fark nedir, yani öteki aynı kitapları okuyan insanlarla bunlar arasındaki fark nedir?

Bunlar tasavvufî bir eğitim yani ahlâk eğitimi görmüşler.

Mesela Yunus'un bir ilahisini şimdi okuyabiliriz, hani her akşam üç ilahi okuyacağız, bir tanesi şu olabilir Yunus Emre diyor ki;

Dövene elsiz gerek,

Sövene dilsiz gerek,

Derviş gönülsüz gerek.

diyor.

“Dövene elsiz gerek.” ne demek?

Yani kötüyle kötü olma, kavga edenle kavga etmeye kalkışma, karşılık verme, sövene karşılık verme, biraz sabırlı ol. Öyle hemen sinirlenip kalbi kırılan mukabele eden insan olma diyor. Aynı şiirde;

Ele geleni yersen,

Dile geleni dersen,

Böyle dervişlik mi olur?

Sen derviş olamazsın.

diyor.

Yani ele gelen her şeyi yemeyecek, neyi düşünecek?

Haram mı helal mi diye düşünecek.

Dile, aklına gelen her şeyi söylemeyecek, ne diyecek?

Bu söylediğim doğru mu; yanlış mı? Karşımdakinin kalbini mi kırarım, yanlış mı söyleyrim diye düşünecek.

Şimdi Yunus Emre bunları anlatıyor, bunları uyguluyor. Osman kardeşimiz bize Yunus'un bir şiir kitabının verdi, dün akşam gördünüz, onun bugün yanımızda getirmedi ama başka ilahileri getirdik.

Yunus bizden farklı bir insan, Yunus'u, Yunus'un şiirlerini okursak, Yunus'ta önemli olarak ahlâkî bakımdan Yunus'un çok farklı bir insan olduğunu görürüz. Bizden farklı bir insan olduğunu, iyiliksever bir insan olduğunu, cömert bir insan olduğunu görürüz.

Onun için ne yapmamız gerekiyor?

g. Güzel Huyları Kişide Hal haline Getiren Eğitim

Güzel huyları bir tasavvufî eğitimle almamız gerekiyor. Bu da tarikat terbiyesi gerektiriyor.

Siz bunca yıldır yaşadınız, Türkiye'yi de biliyorsunuz, böyle bir eğitimin verildiği bir mektep duydunuz mu?

Musiki eğitimi verilen yer var, konservatuar deniliyor. Resim öğretilen, heykel yapmayı öğreten yer var, güzel sanatlar akademisi deniliyor ama bunun öğretildiği, insanı Yunus Emre yapan, insanı Hacı Bektâş-ı Velî, Hacı Bayrâm-ı Velî, Eşrefoğlu Rûmî, İsmail Hakkı Erzurumî, Mevlânâ gibi yapan bir eğitim nerede?

Vardı, kapandı. Tarikatların kapatılmasıyla kapandı. Eskiden bu eğitim vardı, şimdi yok, varsa özel olarak var, gizli gizli var, hatta hükümet, gazeteler çatıyor, kötülüyor ama yine aşağıdan sessiz sedasız duyuyoruz ki; geliniyor gidiliyor böyle insanlarda var diye duyuyoruz.

Böyle bir eğitimin olması gerekiyor. İnsanın içinin, vicdanın, kafasının eğitilmesi, ahlâkının düzeltilmesi gerekiyor. İnsanın içinde nefsi var, nefis dediğimiz bir varlık var, insanı bir şeyler yaptırtıyor, bir takım kötü işleri teşvik ediyor, canı çekiyor, istiyor, yapıyor insan. Dayanamıyor, nefsimi tutama-

dım, kendime hâkim olamadım diyor. O nefsin terbiye edilmesi gerekiyor. İşte tarikat, bu terbiyenin yapıldığı dinî okul demek. Onun için tarikat olması gerekiyor.

Şimdi mesela bazı kimseler diyor ki; “Peygamber Efendimiz'in zamanında tarikat yoktu.”

Vardı! Peygamber Efendimiz tarikatın şeyhiydi, ashapta dervişleriydi.

Yani şeyh ve derviş ne demek?

“Peygamber Efendimiz'in ashabını terbiye ettiği usulle müslümanları terbiye eden insan” demek.

Aslında Peygamber Efendimiz insanları nasıl eğitti?

İlkokula gidin, ortaokula gidin, liseye gidin, diplomayı alın, karşıma gelin mi dedi? Size o zaman iş mi vereceğim dedi?

Hayır, onlarla beraber yaşadı, beraber yemek yedi, beraber oturdu, konuştu, ticaret yaptı, dükkânlarına gitti, malların nasıl satılacağını söyledi, ailevî meselelerini şey yaptı. Yani onların içinde toplumsal hayatı, ailevî hayatı, kişisel hayatı devam ederken onları

eğitti. Bu eğitim okul eğitiminden farklı bir eğitimdir. Okul insanı belli saatlerde bilgilen-dirir, alır öğretir ama yetmiyor. Onun için mesela diyoruz ki; “Bu adam aile terbiyesi görmemiş.” Ailede okul yok ama anne terbi-yesi, ailenin içindeki hava, bir okul gibi insanı yetiştiriyor. Aile de baba neyse, tarikatta da şeyh müridi öyle yetiştiriyor; babanın evlâdı yetiştirdiği gibi. Onun için hatta bazı şeyhlere baba diyorlar, filanca baba, falanca baba diyorlar, ismi böyle geçiyor.

Demek ki tarikat, ahlâk eğitiminin, dav-ranış eğitimin, gönül eğitiminin, duygu eğiti-minin yapılması için, bir mektep imiş! Yunus böyle yetişmiş, şeye gitmiş, tekkeye 40 yıl odun taşımış ama eğri odun taşımamış, şeyhi-nin dediğini yapmış, derviş olarak çalışmış filan... Mevlânâ öyle... Mevlevî tarikatında usul şöyle diyoruz, Kadirî tarikatında böyle diyoruz vesaire ama sonunda insan davranış-larını ayarlayabilen, güzel davranışlarda bu-lunabilen, nefesine hâkim, iradesi kuvvetli, Allah’ı seven, Allah’ın sevdiği bir insan olması için bir eğitimden geçiyor. İşte o tasavvufî eğitimdir. Bunun da yolları, metotları vardır.

h. Tasavvuf Eğitimi ve Örnekleri

İnsan durup dururken “eğitil” dediğin zaman eğitilmiyor. “Eğitil” demekle insan eğitilmiyor. Eğitilmesi için zaman geçmesi lazım. Aile terbiyesi alması için, aile içinde büyümesi lazım. Çocuk öksüzse, ana baba terbiyesi görmemişse, “Zavallı öksüz, ne yap-sın, bir anne şefkati görmedi.” filan deniliyor... Bir toplum içinde, [toplum] nezareti altında belli usullerde yetişmesi lazım. Bunların usulleri de, tabîî yine Kur’ân-ı Kerîm’den ve Peygamber Efendimiz’in hadîs-i şerîflerinden alınmış usüllerdir. Onun için bu eğitimleri görmek gerektiğinden, insanlar tarikate mensupturlar.

“Tarikat nedir?” sorusuna cevabı böylece verilmiş oldu. Tarikata neden insanlar intisap edildiği, insanlar niye tarikate mensup olmaya can attığı, buradan anlaşılmış oluyor. Cumhuriyet kuruluncaya kadar bu çok iyi bilinen bir usuldü. Cumhuriyet kurulduktan biliyorsunuz tekkeler kapatıldı, tarikatlar kaldırıldı. Şeyh lakabı, paşa lakabı yasaklandı ve saire filan... Laik bir eğitimle insanları eğitmeye yönelinildi. Denildi ki, “Bunlar çağdı-

şı eğitimdi...” Halbuki bunlar bizim geleneksel eğitimdi; Ortaasya’dan beri, toplumumuzun içinde, halkımızı eğiten eğitimdi.

Biz mesela halkımızla iftihar ediyoruz, diyoruz ki; “Türk halkı misafirperverdir.”

Allah Allah, Türk halkı misafirperver de, İngiliz halkı niye misafirperver değil? İrlandalı niye başka türlü de, İskoç neye şöyle de, Alman niye alman usûlü yapıyor da, Rus niye şöyle de, niye bizim Türk köylüsü böyle?

Çünkü aldığı eğitim var. O aldığı eğitim, misafire hürmet etmeyi kendisine öğretmiş. Böylece o şey onun örfü âdeti olmuş.

Onun için [tasavvuf ve tarikat] bizim toplumumuzda olgun insan yetiştiren bir mânevîyat mektebiydi ve padişahlar dâhil bu eğitime girmişlerdi. Mesela Sultan Ahmet, Aziz Mahmud-u Hüdayî’nin dervişiydi. Sultan Abdülhamid bir Şâzelî şeyhinin dervişiydi. Sultan Murad, Fatih’in oğlu Sultan Beyazıd, hepsinin şeyhi var. Sofular caddesinde İstanbul’da tekkesi vesairesi var. Yani hepsi bir büyük zâttan eğitim görmüşlerdir, ders almışlardır.

Dün konuşuldu, Ebû Hasan-ı Harakânî hakkında soruldu, bizde söyledik. Sultan Sencer'e nasihat edermiş, girdiği zaman Sultan Sencer ayağa kalkarmış, Ebû Hasan-ı Harakânî hazretlerini tahtına oturtmuş, o da “Halka zulmetme, haksız vergi alma, zevke sefaya dalma, ümmete hizmeti ihmal etme...” ne diyorsa, nasihat edermiş. Seviyor adam yani kendisine dobra dobra gerçekleri söyleyeni seviyor.

Onun için padişahтан, vezirden, ahaliye kadar herkes bu eğitimi görüyordu. Diyebiliriz ki bizim ecdadımızın hepsi, tasavvuf eğitimi görmüştür, görmeyeni çok azdır.

Bizim Ankara'ya bir Fransız profesör gelmiş. Bizim Ankara'da fakültedeki arkadaşlardan İbrahim Çubukçu var, belki radyo televizyon yayınlarından hatırlarsınız. O da Fransızca bildiği için fakültece onu gezdirmekle görevlendirildi, sen bunu gezdir filan diye. İbrahim Çubukçu anlatıyor;

“Ya kardeşim!” diyor; “Etnografya Müzesine gittik orayı geziyorduk.” Fransız profesör demiş ki;

“İbrahim Bey Şu adam dervif, istersen git sor, Şu adam dervif.” demiş.

İbrahim Bey çok tatlı dillidir, güleç yüzlüdür, gitmiş;

“HemŐerim merhaba, nasılsın iyi misin, nerelisin, bilmem ne filan.” böyle yumuŐatmıŐ. Ondan sonra, “İŞte niye geldin, niye geziyorsun, bilmem ne filan. Ben de İlahiyat’tayım.” filan demiş. Sonra yavaŐça [sorumuŐ];

“Hangi tarikate mensupsun?” Yani başında söylese saklar, söylemez belki, “Hangi tarikate mensupsun?” demiş, o da söylemiş. [İbrahim Bey;]

“Hayretler içinde kaldım. Elin Fransız’ı benim halkımdan hangisinin dervif olduğunu, hangisinin tasavvuf erbabı olduğunu, uzaktan bakıŐından anlıyor.” diyor.

İnsanın yüzüne dahi akseder. Yani tasavvufi terbiyesi insanın yüzüne davranıŐlarına akseder, davranışı başka türlü olur, konuŐması başka türlü olur, nezaketi başka türlü olur. Bu bir eğitim meselesi... Onun için eskiden vardı bu eğitim.

Hatta bir profesör var, bizim Akra'da da konuşma yapıyor, bursa ilahiyatta profesördü Yusuf Ziya Binatlı; dekanı, hukukçuydu. Yusuf Ziya Binatlı diyor ki;

“Biz gençliğimizde Beyazıt Meydanında arkadaşımıza rastladık mı, nasılsın iyi misin filan diye konuşurken sorardık, biribirimize; ‘Hangi tekmeden feyiz alıyorsun mîrim?’” dedik. Şimdiki millet birbirine “hangi takıma mensupsun?” diye soruyor.” diyor.

Hangi tekmeden feyiz alıyorsun ne demek?

“Hangi tekkeye devam edip, terbiyeni oradan kazanıyorsun” demek aslında... Biz böyle sorardık diyor. Yani o zaman gençler aslında buydu, töre yani ananevî şey böyleydi, diyor.

Genç, bir terbiye, usul erkân görecektir, kapıdan girmeyi, selam vermeyi, büyüklere saygı göstermeyi, yer vermeyi, ibrikle eline su dökmeyi, havlu tutmayı öğrenecek... Bunların hepsi bizim töremizde olan şeyler... Tatlı şeyler, güzel şeyler... Keşke onların hepsi kalsaydı! “Yâ bunlar nasıl millet?!” filan

diye vallahi dünyanın ahalisi bizi görmeye gelirlerdi.

Biz onlara benzemeye başladık da ne oldu yani? Kendimizi kaybettik de ne oldu?

Bizim kendimize göre bir şeyimiz var. Keşke kadınlar İstanbul'da hepsi peçeli, çarşafly, şemsiyeli olsaydı, keşke böyle japone kollu, baldır bacak çıplak olmasaydı...

Bu bizim ananevî şeyimizdi, [ahlakımızdı,] şimdi ne oldu?

i. Gençlerin Eksik Eğitimi ve Çözümü

Şimdi gençler futbola sevk ediliyor, futbol oynayın, spor yapın bilmem ne filan...

Ne oluyor?

Gençliği anarşiden kurtaramıyor, çekemiyor.

Neden?

İnsanın bedeninin ihtiyaçları farklı, ruhunun ihtiyaçları farklı! Ruh sevgi ister, arkadaş ister, dost ister, dertleşecek kimse ister, terbiye ister, hatta fedakârlık ister, zahmet ister, sıkıntı ister, ondan hoşlanır. Yani ben

sıkıntı çekeyim ama ortaya bir güzel şey koyayım memnun olurum;

“Oh! Terledim ama çok şükür şu işi yaptım. Yoruldum ama çok şükür şu oldu. Para harcadım ama şu kadar insanı sevindirdim, şu camiye yaptım, şu hayrı işledim!” diye sevinir insan. Masraf yapar sevinir, ter döker sevinir, yorulur sevinir.

Neden?

Onun ayrı mutluluğu vardır. Manevî mutluluk bu!

İşte bu maneviyat eğitimi tasavvufla sağlanıyor. Şimdi biz bunları kaldırdık. Laik Cumhuriyetin eğitimcileri sandı ki, futbol oynatmakla, spora sevk etmekle, izcilikle, gençler yerinde duracak.

Durur mu?

Durmaz. Durmaz yani insanın bir ruhu var, bir bedeni var, bedeninin ihtiyacı var, ruhunun ihtiyacı var. Onlar tatmin edilmeyince olmaz.

Tarikat ve tasavvuf insanın maneviyatını, ahlâkını, duygularını eğitiyor, zarif insan yapıyor. Tasavvuf erbabı evliyâullahın haya-

tını, dervişlerin hayatını okuyun hayran kalırsınız! Hayran kalırsınız, yemez yedirir, giyemez giydirir, hizmet eder. Mesela tasavvufu tarif ediyor birisi, ben başka türlü tarif ettim, banda girdi, bu da iyi.

Osmanlı şairlerinden birisi tasavvufu tarif ediyor, diyor ki;

Tasavvuf yâr olup, bâr olmamaktır,

Gül-i gülzâr olup, hâr olmamaktır.

Kelimeleri açıklayım; yâr olmak, “dost olmak.” Tasavvuf, arkadaş olmaktır, dost olmaktır. Tasavvuf, yâr olup bâr olmamaktır. Bâr “yük” demek, bâri girân “ağır yük” demek, bârgir “yük taşıyan hayvan” demek, biz onu “beygir” yapmışız; beygirin aslı bârgirdir, “yük taşıyan” demek... Tasavvuf, yâr olup bâr olmamaktır. Dost olacaksın, arkadaş olacaksın ama arkadaşının ensesine binmeyeceksin, yük olmayacaksın. Onu suistimal etmeyeceksin, sömürmeyeceksin, ona ağırlık vermeyeceksin. Tasavvuf, yâr olup bâr olmamak. Ama dostluk yapacaksın, iyilik yapacaksın, arkadaşlık yapacaksın ama yük olmayacaksın.

Tasavvufta vermek var almak yok. Menfaat yok, Allah rızası için iyilik yapmak var. Arkadaş olacaksın, seveceksin, yardım edeceksin, yardım edeceksin, yardım edeceksin ama almayacaksın. Teşekkür ederim, istemem, sağol, sen ye filan...

Tasavvuf yâr olup bâr olmamaktır,

Gül-i gülzâr olup hâr olmamaktır.

Gül bahçesinin gülü olmaktır ama diken olmamaktır.

Hâr "diken" demek... "Hı, elif, r" hâr "diken" demek...

Gül-i gülzâr olup hâr olmamak. Tasavvuf böyle tarif ediyor ve tasavvufun mantığı budur. Bu beyit ana [mantığı] güzel anlatıyor.

Peygamber Efendimiz'in bize öğretmek istediği de budur. Peygamber Efendimiz diyor ki;

"Ey Ebû Hüreyre! Sana güzel huylu olmayı tavsiye ederim."

Güzel huylu olmak nasıl olur yâ Resûlallah?

Diyor ki;

Tesilü men kata'ke. “Senden alakayı kesene, sen gidersin.”

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

29 Rebîü'l-Âhir 1418 / 03.09.1997

İngiltere

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

